

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

ISSUE
№53

4TH INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND PRACTICAL CONFERENCE

**GLOBAL TRENDS
IN SCIENCE,
TECHNOLOGY
AND ECONOMY**

JANUARY 14-16, 2026
GRAZ, AUSTRIA

2. Гребінь С. Привабливість сінгапурського педагогічного досвіду для сучасних педагогів у процесі реформування освітньої системи України. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2024. Том 12, № 4. С. 7-11. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol12i4-001>
3. Савченко Я. В. Сінгапурська математика як чинник розвитку критичного мислення в учнів початкової школи : кваліфікаційна робота / науковий керівник – к. пед. наук, доц. Дика Наталя Дмитрівна. *Кривий Ріг*, 2025. 94с.
4. Pearlyn Lim Li Gek, Lee Ngan Hoe and Chua Boon Liang. Fostering Critical Thinking in Singapore Primary Mathematics Classrooms. *The Mathematician Educator*. 2020, Vol. 1, No.1, 25-42

МОВНА ПІДГОТОВКА ОФІЦЕРІВ ЗСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ, ДОСВІД ТА СТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ НАТО

Ільченко Анна Іванівна
доктор філософії, доцент
Кафедра мовної підготовки
Факультет лідерства
Інститут воєнно-морських сил
Одеська національна морська академія, Україна

В умовах повномасштабної збройної агресії та прискореного курсу України на євроатлантичну інтеграцію володіння англійською мовою стає критичною компетенцією для офіцерського складу Збройних Сил України. Перехід на стандарти НАТО (STANAG) вимагає не лише технічної сумісності озброєння, але й мовної взаємосумісності особового складу, що актуалізує пошук нових освітніх моделей. Як зазначають дослідники, підготовка майбутніх офіцерів в умовах переходу на стандарти Альянсу потребує кардинального перегляду підходів до навчання, орієнтуючись на практичні потреби воєнного часу [7, с. 153].

Специфіка воєнного стану докорінно змінює архітектуру навчального процесу, диктуючи необхідність максимальної гнучкості та адаптивності. В умовах, коли особовий склад часто перебуває у зонах виконання бойових завдань або на ротації, жорстка прив'язка до розкладу традиційних аудиторних занять стає неможливою. Це висуває на перший план дистанційні форми навчання, які трансформуються з допоміжного інструменту в основний засіб комунікації.

Досвід впровадження дистанційного викладання іноземних мов у закладах спеціалізованої освіти засвідчує, що, попри численні виклики - такі як віялові відключення електроенергії, відсутність стабільного інтернет-з'єднання та загрози ракетних обстрілів - такий формат дозволяє зберегти безперервність

підготовки [3, с. 52]. Наприклад, на практиці це реалізується через перехід до асинхронного режиму навчання: замість онлайн-лекцій у реальному часі (які можуть бути зірвані повітряною тривоною), викладачі використовують записані відеоінструкції та інтерактивні платформи (LMS Moodle, Google Classroom). Це дозволяє офіцеру опрацювати матеріал у безпечний час, завантажувати контент заздалегідь для роботи в режимі офлайн (без доступу до мережі) та надсилати виконані завдання через захищені месенджери (Signal, Threema).

Більше того, цифрові технології суттєво впливають на ефективність засвоєння матеріалу, дозволяючи персоналізувати навчання та забезпечити доступ до автентичних ресурсів у режимі 24/7 [1, с. 286]. Зокрема, цифрові інструменти уможливають впровадження концепції «мікронавчання» (micro-learning) - подачі матеріалу короткими блоками по 5–10 хвилин, що є критично важливим в умовах дефіциту часу та високого психологічного навантаження військових. Прикладом ефективності цифрових технологій є використання спеціалізованих мобільних додатків для вивчення військової термінології НАТО (наприклад, застосунки для запам'ятовування акронімів та скорочень STANAG) та доступ до реальних оперативних документів або брифінгів іноземних партнерів мовою оригіналу, що занурює офіцера в актуальний професійний контекст.

Важливим аспектом є докорінна зміна методології викладання. Сучасна парадигма мовної підготовки вимагає відходу від пасивного вивчення граматичних конструкцій (формат «читання-переклад») на користь активних, комунікативних методів. В умовах обмеженого часу акцент зміщується на функціональність мови: офіцер повинен не просто знати правило, а вміти використати його для досягнення тактичної цілі.

Використання рольових ігор та симуляцій професійних ситуацій стає ключовим інструментом, що сприяє швидкій адаптації військовослужбовців до реальних умов комунікації. Це дозволяє змодельовати «тертя війни» (friction of war) безпосередньо в навчальному класі:

Симуляція радіообміну (Voice Procedure): Відпрацювання передачі повідомлень з використанням фонетичного алфавіту НАТО та процедурних слів (prowords) в умовах штучних завад або обмеженого часу.

Приклад: Курсанти тренують виклик медичної евакуації за стандартом MIST або 9-liner MEDEVAC, де кожна секунда затримки через мовний бар'єр може коштувати життя.

Брифінг та віддання наказів: Імітація штабної роботи, де офіцери презентують бойові накази іноземним партнерам, використовуючи стандартну структуру НАТО SMEAC (Situation, Mission, Execution, Administration, Command). Це вчить чіткості та лаконічності, необхідної в інтернаціональному середовищі.

Тактичні сценарії (Human Intelligence): Рольові ігри, такі як «допит полоненого» (POW interrogation) або комунікація на блокпосту з цивільним населенням. Це розвиває не лише мовні навички, але й стресостійкість, змушуючи офіцера швидко реагувати на непередбачувані репліки «опонента».

Як свідчить педагогічна практика, інтеграція таких активних методів - зокрема ігрових сценаріїв та професійних симуляцій - значно підвищує мотивацію та практичні навички здобувачів освіти [5, с. 140]. Перехід від абстрактних текстів до вирішення конкретних бойових завдань англійською мовою дозволяє подолати психологічний бар'єр говоріння та формує професійну впевненість офіцера.

Формування комунікативної компетенції має відбуватися комплексно, охоплюючи не лише лінгвістичні (граматика, лексика), але й соціокультурні аспекти. В умовах мультинаціональних операцій сухе знання перекладу слів є недостатнім; критичним для офіцерів стає вміння «з'єднувати світи» та розуміти культурний код партнерів. Офіцери, які працюють у міжнародних штабах (наприклад, у структурах J-рівня) чи проходять навчання за кордоном, стикаються з відмінностями у менталітеті, етикеті та субординації.

Антропологічні підходи до навчання мови дозволяють вирішувати сучасні виклики міжкультурної взаємодії [4, с. 170]. На практиці це означає навчання «культурній сумісності» (cultural interoperability). Наприклад, розуміння концепції Mission Command (де заохочується ініціатива підлеглих) на противагу жорсткій централізації, що відображається у мовних конструкціях. Офіцерів навчають не лише як віддати наказ, а і як ввічливо, але аргументовано висловити незгоду (dissent) під час планування операцій з колегами з країн НАТО, що є нормою для західної військової культури, але може бути незвичним для пострадянської моделі. Також сюди входить розуміння невербальної комунікації та правил поведінки у mess hall (офіцерській їдальні) під час міжнародних навчань.

Саме така глибока комунікативна компетенція стає фундаментом для ефективної взаємодії в межах міжнародного військового співробітництва, перетворюючи офіцера з «перекладача» на повноправного учасника процесу прийняття рішень [6, с. 68].

Якість вищої військової освіти напряму залежить від обраної освітньої моделі та її гнучкості. Класифікаційний аналіз сучасних університетських моделей демонструє, що успіх підготовки залежить від здатності закладу швидко адаптувати навчальні платформи та інструментарій викладачів до вимог часу [2, с. 51]. У контексті військових вишів це вимагає переходу від загальної англійської (General English) до методики CLIL (Content and Language Integrated Learning) - інтегрованого навчання предмету та мови.

Для військових вишів це означає імплементацію термінології НАТО та процедур прийняття військових рішень (MDMP - Military Decision Making Process) безпосередньо в мовні курси. Це реалізується через розбір автентичних польових статутів (наприклад, американських FM або натовських AJP) мовою оригіналу. На заняттях з іноземної мови курсанти не просто вивчають слова «attack» чи «defense», а проходять етапи планування операції:

Аналіз завдання (Mission Analysis) англійською мовою;

Розробка варіантів дій (COA - Course of Action Development);

Підготовка бойового наказу (OPORD). Таким чином, мовна підготовка стає невіддільною від тактичної, дозволяючи офіцеру думати категоріями альянсу і

оперувати такими поняттями як «Commander's Intent» (задум командира) чи «Rules of Engagement» (правила застосування сили) природно, без затримок на внутрішній переклад.

Висновки. Стратегічні перспективи мовної підготовки офіцерів ЗСУ полягають у створенні єдиного освітнього простору, де англійська мова є інструментом операційної сумісності. Мовна підготовка у контексті академічного військового співробітництва має розглядатися як безперервний процес, що супроводжує офіцера протягом усієї кар'єри [8, с. 66]. Поєднання цифрових інструментів, дистанційних методик та інтенсивних практичних тренінгів дозволить сформувати нову генерацію офіцерів, здатних ефективно діяти в спільному безпековому середовищі з партнерами НАТО.

Список використаних джерел

1. Levitskaia, A. (2024). The impact of digital technologies on the effectiveness of english language learning by medical students. [Вплив цифрових технологій на ефективність вивчення англійської мови медичними студентами.] *Amazonia Investiga*, 12(71), 284-292.
2. Батаєва К. В. Класифікаційний аналіз освітніх моделей у сучасних університетах як фактор забезпечення якості вищої освіти //освітні платформи як сучасний інструментарій висококваліфікованого викладача. – С. 51.
3. Левицька А.І. Дистанційне викладання іноземних мов у медичному університеті Інноваційна педагогіка. Одеса, 2023 № 62. Ч. 2. С. 51-54
4. Левицька А.І. З'єднуючи світи: Антропологічні рішення для сучасних викликів у навчанні мови XI international scientific and practical conference «Innovative Solutions to Modern Scientific Challenges» Загреб, Хорватія 21.02.2024, с. 168-172
5. Левицька А.І. Кир'язова О.В. Циба А.А. Вивчення англійської мови через активні методи, такі як рольові ігри, клінічні симуляції та практичні завдання з медичної сфери Інноваційна педагогіка. Одеса, 2024 № 66. С. 139-141
6. Левицька А.І. Юрченко М.В. Формування комунікативної компетенції в освітньому процесі: Досвід для вчителів англійської мови та застосування в інших предметах Інноваційна педагогіка. Одеса, 2023 № 65. Ч. 2. С. 66-69
7. Ляшкевич А. І. Особливості підготовки майбутніх офіцерів військово-морських сил України в умовах переходу на стандарти нато //Сучасний стан та тенденції розвитку науки та освіти. – 2025. – С. 153.
8. Серебрянська І. М. Мовна підготовка військовослужбовців у контексті академічного військового співробітництва //Південний архів (філологічні науки). – 2024. – №. 99. – С. 64-70.